

УДК 811.161.2'367.633:81'367.7
DOI 10.32999/ksu2413-3337/2019-36-40

ЯВИЩЕ СИНКРЕТИЗМУ В МЕЖАХ СОЦІАТИВНИХ ПРИЙМЕННИКОВИХ ВІДНОШЕНЬ

Левакіна Тетяна Василівна,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри слов'янської філології
Херсонський державний університет
levakina@i.ua
orcid.org/0000-0003-1939-1681

У статті проаналізовано синкретичні вияви соціативних відношень, позначуваних українськими прийменниками. З'ясовано сутність і типи синкретизму; у кожному прийменниковому мікрополі соціативності виявлено синкретичні одиниці; встановлено, що соціативні відношення виявляють синкретизм із відношеннями способу дії, просторовими, причиновими, порівняльними, відповідності, допустовості, атрибутивності.

Ключові слова: синкретизм, соціативність, власне-прийменник, еквівалент прийменника, соціативні прийменники, прийменникові відношення, внутрішньоприйменниковий синкретизм.

THE PHENOMENON OF SYNCRETISM IN THE SOCIATIVE PREPOSITIONAL RELATIONS

Levakina Tetyana Vasylivna,
Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department of Slavic Philology
Kherson State University
levakina@i.ua
orcid.org/0000-0003-1939-1681

Syncretism as a formal non-differentiation, merging in one form of heterogeneous linguistic elements is manifested at all linguistic levels. Thus, intraprepositional syncretism sometimes complicates the classification of prepositions denoting sociativity (the relation of compatibility – maintenance, co-referencing in relation with equal participation of several subjects or objects of action in one case).

The purpose of the study is to analyze the syncretic expressions of the sociative relations denoted by the Ukrainian prepositions.

Prepositional polysemy is a set of relationships that can be expressed by prepositional-case combinations with a certain preposition. These relationships are genetically interrelated, that is, the polysemy of the auxiliary word-morpheme, which has no lexical meaning, in essence, manifests itself as syncretism. For example, polyfunctional (polysemantic) prepositional units are з, паралельно з, при, одночасно (водночас) з, as they express syncretic attitudes – sociative, spatial, or temporal, etc.

Within the logical prepositions we distinguish the functional-semantic field of sociativity with 8 microfields: actual sociativity; sociativity – indivisible connection; parallel connection; contrasting and comparable connection; sociativity – leadership, patronage, control; internal localization; sociativity – the way of action; sociativity – the reasons.

The prepositional units of all functional-semantic microfields denote sociative relations, which, obviously, have developed on the basis of other relations, reveal syncretism with prepositional units to denote relations of the way of action (predominantly), spatial, causal, comparative, relations of conformity, admissibility, attributivity.

The expression of sociativity as a compatible action is based on the structural elements of the secondary prepositions and prepositional equivalents (actual-sociative construct з + P.C., adverbialized nouns, morphologized or analytic adverbs having semantics of joint action), as well as a combination of prepositional units with the names of beings or personalized names of not-beings; names of persons, groups of persons, organizations, states (for the microfield of sociativity – leadership, patronage, control); the names of the groups of persons or objects, when the compatibility is in belonging of all participants of the action to one community (for the microfield of sociativity – internal localization).

Thus, intraprepositional syncretism is a combination of functions (polyfunctionality) in one language sign. The syntactic syncretism of prepositional-case compounds expressing sociativity requires further research.

Key words: syncretism, sociativity, actual preposition, prepositional equivalent, sociative prepositions, prepositional relations, intraprepositional syncretism.

На будь-якому мовному рівні можна виявити певні синкретичні утворення, «які не допускають однозначної кваліфікації і не вкладаються в традиційні класифікаційні схеми» [8, с. 322]. Класифікування прийменникових одиниць, що позначають соціативні відношення (відношення сумісності – супроводу, співвияву, відносно рівноправної співучасті в одній справі кількох суб'єктів або об'єктів дії), подеколи ускладнене внутрішньоприйменниковим синкретизмом.

У працях В. Бабайцевої, І. Висоцької, С. Дружиніної, М. Павлюковець [7], П. Чеснокова, Л. Чеснокової та ін. проаналізовано різні аспекти синтаксичного синкретизму. В українському мовознавстві проблему синкретизму в системі частин мови вивчає І. Данилюк [3], у складному реченні – В. Зарицька [4], у системі членів речення – Ю. Наливайко, у різнотипних семантико-синтаксичних відношеннях – Л. Шитик [8]; в останні роки опубліковано багато наукових розвідок: Н. Глібчук (2016) – про природу незмінюваних прикметників, В. Ожогана (2018) – про синкретизм складнопідрядних речень, Л. Петрук (2015) – про транспозицію як вияв синкретизму, Л. Шитик (2017) – про синкретичні способи передавання чужої мови та ін.

Синкретизм у прийменниковій системі української мови характеризували Г. Балабан (2007) [1], В. Хомич (2006), Я. Чопик (1991), не присвячували цьому питанню спеціальних праць, тому проблема внутрішньоприйменникового синкретизму, зокрема в межах вираження соціативності, залишається нерозв'язаною.

Мета нашого дослідження – проаналізувати синкретичні вияви соціативних відношень, позначуваних українськими прийменниками. Для досягнення цієї мети ми повинні з'ясувати сутність і типи синкретизму; виявити в кожному прийменниковому мікрополі соціативності синкретичні одиниці; установити, із якими відношеннями соціативні виявляють синкретизм.

Попри різні підходи мовознавців до визначення й розуміння явища синкретизму, усталеною можна вважати таку дефініцію: синкретизм – це «формальне нерозрізнення, злиття в одній формі різнорідних мовних елементів» [5, с. 584].

Синкретизм виявляється на всіх мовних рівнях, а його логічним підґрунтям є економія мовних засобів [7, с. 10].

І. Данилюк диференціює три рівні синкретизму: 1) формальний, одиниці якого збігаються за формальним вираженням; 2) функційний із одиницею – синкретичною функцією; 3) семантичний, що ґрунтується на однакових дериваційних відношеннях і спільних семах. Крім того, досліджуючи частини мови, учений розмежовує внутрішньочастининомовний і міжчастининомовний синкретизм [3, с. 6–7].

Прийменник, на наше переконання, є нечастиномовним словом-морфемою, а його функція «як аналітичної синтаксичної морфеми полягає в типових випадках у тому, щоб перевести субстантив із субстантивної позиції в адвербіальну (прислівникову) позицію» [2, с. 21]. Семантико-синтаксичні прийменникові відношення визначають характер логіко-семантичних відношень адвербіалізованих субстантивів – локальних, темпоральних, причинових тощо. Л. Шитик однією з передумов розвитку синкретичних відношень називає потребу у вираженні багатства семантичних відтінків і кваліфікує синкретизм плану змісту – значеннєвий синкретизм семантико-синтаксичних відношень і синкретизм плану вираження – функційний синкретизм засобів вираження цих відношень, що зазвичай підтримує синкретизм плану змісту [8, с. 322]. І хоча прийменник не має лексичного значення, він виявляє семантико-синтаксичні відношення в поєднанні з повнозначними словами, тому далі ми будемо говорити про внутрішньоприйменниковий синкретизм на функційно-семантичному рівні.

У межах логічних прийменників серед 12 полів виокремлюємо функційно-семантичне поле соціативності з 8 мікрополлями: власне-соціативності; соціативності – неподільного зв'язку; паралельного зв'язку; протиставного та зіставного зв'язку; соціативності – керівництва, заступництва, контролювання; внутрішньої локалізації; соціативності – способу дії; соціативності – причини. Г. Балабан називає характерною особливістю цього поля те, що тісне переплетіння соціативних відношень з іншими відношеннями спричиняє синкретизм семантики мікрополів соціативності [1, с. 214].

Оскільки соціативність – це співучасть в одній справі кількох осіб, що характеризується множинністю учасників дії, їхньою відносною рівноправністю, активністю й належністю або до суб'єктів, або до об'єктів спільної дії, то така сумісна дія припускає відношення тільки між істотами. Власне-соціативний прийменник *з* – ядерна одиниця прийменникової соціативності – виражає соціативні відношення лише в поєднанні з назвами істот або уособленими назвами неістот, і сполуки *мати з сином* і *мати з лопатою* досить прозоро виражають різні відношення: перша сполука – соціативні, друга – об'єктні. Ця особливість властива значній кількості соціативних прийменників, утворених у результаті нарощення вторинних прийменників на власне-соціативну конструкцію *з + О. в.* Такі прийменникові одиниці виявляють синкретизм.

За М. Павлюковець, синкретизм – це, з одного боку, злиття, збіг значень (при цьому одне з них домінує), а з іншого – реалізація

конкретного категорійного значення тільки в певному синтаксичному середовищі [7, с. 9].

Власне-прийменники *обіч з* (розм.), *обіч з*, *побіч з* (розм.), *попліч з*, *поруч з*, *поряд з*, *сумежно* (*сумеж*, *сумеженно*) *з* (діал.), *суміжно* (*суміж*) *з*, крім власне-соціативних, можуть виражати просторові відношення, пор.: *У такому разі поряд з прислівниками й омонімічними частками функціонують ще і т. зв. «прислівники-частки»... (О. Кушлик) – власне-соціативні відношення; Він жив у одному будинку з Зінкою, на Степанівській, поряд з лазнею (В. Нестайко) – просторові відношення.*

За власне-прийменником *при* фіксуємо такі власне-соціативні відношення: сумісне проживання кількох осіб; супровід особи; указування на особу, у присутності якої що-небудь відбувається; указування на особу, під керівництвом якої хто-небудь працює, – при цьому останнє є синкретичним із відношеннями соціативності – керівництва, заступництва, контролювання. Пор.: *Рада підприємців при Кабінеті Міністрів України, Офіс реформ при Прем'єр-міністрові України – відношення власне-соціативності; Річна національна програма під егідою Комісії Україна – НАТО, подія під патронатом Прем'єр-міністра України – відношення соціативності – керівництва, заступництва, контролювання.*

Власне-соціативні прийменники *обруч з* (розм.), *полідруки* (*полідруч* (діал.), *полідручки* (розм.)) *з*, *разом з*, *сумісно з*, *суспіль з*, *у (в) поєднанні з*, *у (в) сполученні з*, *у (в) сукупності з* та прийменникові еквіваленти (далі – еквіприйменники) *всуміш з*, *заодно з*, *пліч-о-пліч з*, *сукупно з*, *у (в) суміші з*, *у (в) супрязі* (*супрягу*) *з*, *у зв'язках з*, *укупі* (*вкупі*) *з* можуть виявляти синкретизм із прийменниковими одиницями функційно-семантичного поля способу дії, пор.: *Посиділи трохи – поліцейський вигнав нас укупі з другими босяками... (А. Тесленко) – власне-соціативні відношення; Вода зараз підхопила пліт, поволі обернула його й понесла вниз укупі з харчами, забутими на плоту (М. Коцюбинський) – відношення способу дії.*

Так само синкретичними до відношень способу дії є відношення соціативності – неподільного зв'язку, реалізовані еквіприйменниками *під руку з*, *по сусідству з*, *у (в) єдності з*, *у (в) комбінації з*, *у (в) компанії з*, *у (в) комплексі з*, *у (в) контакті з*, *у (в) парі з*, *у (в) союзі з*, *у (в) співвідношенні з*, *у (в) спілці з*, *у (в) сув'язі з*, *у (в) тандемі з* тощо, пор.: *...вони [цінності] суб'єктивні, оскільки існують тільки у співвідношенні з суб'єктами і завдяки їм отримують постійне відновлення (Н. Буруковська); А кому не припала до серця його пісня «Я до кладочки іду», написана у сув'язі з композитором Климентієм Домінченим (А. Мельничук) – відношення*

соціативності як неподільного зв'язку; *Проведений аналіз пізнавальних моделей культурно-історичного знання у співвідношенні з еволюцією європейської філософсько-методологічної думки свідчить... (Г. Фесенко); ...маємо на меті розглянути й проаналізувати зовнішньополітичні кроки Білого дому як щодо Азербайджану, так і щодо інших закавказьких і середньоазійських республік у сув'язі з антитерористичними заходами адміністрації Дж. Буша-мол. на Близькому Сході... (І. Кривошея, Л. Якименко) – відношення способу дії. За умови вияву соціативності прийменникові одиниці можна замінити синонімічними *разом з*, *спільно з*.*

Г. Балабан указує, що значення способу дії невіддільне від соціативного й атрибутивного значень і переважно має синкретичне вираження [1, с. 214]. Проте еквіприйменники, генетично пов'язані з іменниками, які мають семантику спільної дії (*у взаємодії з*, *у (в) співавторстві з*, *у (в) співдружності з*, *у (в) співпраці з*, *у (в) співробітництві з*), синкретизм не виявляють, а чітко й прозоро розкривають соціативність.

Синкретичними у вираженні відношень видаються еквіприйменники *віч-на-віч з*, *на самоті* (*самотині*) *з*, *сам на сам з* та власне-прийменник *наодинці з*. Наголошуємо на їхній соціативності, набутій завдяки вихідній прийменниково-відмінковій формі *з + О. в.*: дія виконується не однією особою, а разом із кимось, тобто ці сполуки акцентують на множинності учасників (переважно їх двоє), хоч і мають об'ємну семантику самотності.

Прийменникові одиниці мікрополя соціативності – паралельного зв'язку найчастіше є синкретичними до прийменників способу дії: це стосується власне-прийменників *нарівні з*, *урівень* (*врівень*, *врівні*, *урівні*) *з* та еквіприйменників *в унісон з*, *у (в) лад з*, *у (в) пандан з* (заст.), *у (в) тон з*, *улад* (*влад*) *з*, пор.: *Громадська рада має працювати в унісон із міністерством так, як на передовій наші захисники стоять пліч-о-пліч на захисті незалежності та територіальної цілісності країни («СтопКор: інформаційний портал») – відношення соціативності – паралельного зв'язку; У Луцьку «Щедрик» звучав в унісон з органом («Волинські новини») – відношення способу дії.*

Ядерний власне-прийменник цього мікрополя *паралельно з* та еквіприйменник *у паралель з* є поліфункційними (багатозначними) і виражають: а) просторові відношення, поле напрямку руху: *Пояснює, що паралельно з кожним автобаном йде звичайна дорога (В. Скрипник); б) часові, поле одночасності: ... обшуки тривають у будинку депутата обласної ради. Вони проходять паралельно з обшуками СБУ у приміщенні Волинської*

облради («ВолиньUA»); в) логічні, поле соціативності, мікрополе паралельного зв'язку: **Паралельно з розвитком цієї сюжетної лінії письменник розповідає про історію села Ладоги та старовинного жіночого монастиря в ньому...** (О. Микитенко).

Ю. Наливайко на підставі схожості дефініцій термінів «полісемія» і «синкретизм» доводить, що ці поняття є виявами одного явища – поліфункційності граматичної форми, при цьому синкретизм є поліфункційною граматичною [6, с. 131]. На думку В. Зарицької, синкретизм й омонімія є виявами полісемії в граматиці, при цьому поняття омонімії та синкретизму не можна ототожнювати, адже для омонімії характерна відсутність спільного в синтаксичній семантиці, а для синкретизму – «наявність подібних лексико-граматичних ознак у різних мовних одиницях» [4, с. 7]. Прийменникова багатозначність – це сукупність відношень, які можуть виражати прийменниково-відмінкові сполуки з певним прийменником, і ці відношення генетично взаємопов'язані, тобто полісемія службового слова-морфеми, яке не має лексичного значення, по суті, виявляється як синкретизм.

Первісне часове відношення власне-прийменника *одночасно* (*водночас*) з трансформується у відношення одночасної – спільної – паралельної дії, оскільки одночасність дії є складником рівноправності учасників цієї дії, а отже, одним із критеріїв визначення сумісності. Синонімами до цього прийменника як виразника соціативності – паралельного зв'язку виступають прийменники *разом з*, *спільно з*, пор.: *У субмові сучасної вищої освіти водночас із творенням термінів на основі національної мови та запозичень широко вживані скорочені лексичні одиниці – абрєвіатури* (С. Терещенко) – *У субмові сучасної вищої освіти разом із творенням термінів на основі національної мови та запозичень широко вживані абрєвіатури*.

Зрідка вказує на соціативні відношення еквіпрійменник *на рівні з*. На субстраті первинного просторового значення вихідного іменника розвинулися два синкретичних – відповідності й подібності. Визнаємо *на рівні з* виразником соціативності – паралельного зв'язку за умови контекстуальної семантики сумісності (на основі подібності) й синонімічності з прийменниками *разом з*, *поряд з*, *спільно з*.

Власне- та еквіпрійменники соціативності – керівництва, заступництва, контролювання (*на чолі з*, *під владою*, *під головуванням*, *під егідою*, *під захистом*, *під керівництвом*, *під контролем*, *під опікою*, *під орудою*, *під патронажем*, *під патронатом*, *під проводом* (за проводом), *під протекторатом* та ін.), поєднуючись із назвами осіб, груп осіб, орга-

нізацій, держав (як форми організації суспільства) і под., указують на особу, групу осіб, установу тощо, яка керує діяльністю когось, чого-небудь або контролює, захищає когось, щось, – тобто суб'єкт, названий словом у постпозиції, виступає головним, провідним у сумісній дії. Такі відношення найчастіше виявляють синкретичність із відношеннями способу дії, пор.: *Навіть ластівки на Донбасі знають – знізда треба вити під захистом українських військових* («Деро.ua»: суспільно-політичний портал); *Була огидна, надпотужна кампанія брехні в мас-медіях (більшість із яких, за дуже незначними винятками, знаходиться під контролем влади)...* (О. Забужко) – відношення соціативності – керівництва, заступництва, контролювання; *Але хіба моя державна мати не тримає весь гарем під захистом благополуччя?* (П. Загребельний); *Підкірка функціонує під контролем кори великих півкуль головного мозку* (О. Скрипченко) – відношення способу дії.

Для маркування протиставного й зіставного зв'язку (із відтінком сумісності) виокремлюємо однойменне мікрополе серед соціативних прийменників, яку презентують сполуки в *опозиції з*, *наввипередки з*, *навпіл з*, *навспіл з*, *нарізно з*, *наспіл з*, *не в лад з*, *пополам з*, *порівняно з*, *порізно з*, *роздільно з*, *у (в) боротьбі з*, *у (в) зіставленні з*, *у (в) зіткненні з*, *у (в) контрасті (контраст) з*, *у (в) порівнянні з*, *у (в) протиставленні з*, *у (в) протиставленні з*, *у (в) суперечності з*, *у (в) суперечності з*, *у (в) суперечності з*, *у (в) суперечності з*, що виявляють синкретизм із прийменниковими одиницями способу дії, порівняння, допусту: *Петербург з своїми журналами і газетами став в опозиції з старою московською літературою* (І. Нечуй-Левицький); *Вихователі дошкільних навчальних закладів мають переваги в порівнянні з батьками* (В. Новікова); *Усупереч і поруч із «Зоряними війнами»: кінотеатри продовжать прокат «Кіборгів» («5 канал», 12.12.2017) – відношення соціативності як протиставного та зіставного зв'язку; **В опозиції до Г. Грабовича і О. Забужко опинилися Петро Іванишин... та Валерій Шевчук** (О. Головій) – відношення способу дії; *Такі компоненти... уточнюють зміст всієї конструкції, даючи ознаку за висотою або ж вказуючи на загальну величину безпосередньо чи в порівнянні з кимось / чимось* (Н. Куц) – порівняльні відношення; **Усупереч холодному, а подекуди й відверто ворожому ставленню до нього офіційної критики твердо стояв на своєму, не відступив з обраного шляху** (Л. Брюшевецька) – допустові відношення. Обов'язковим у структурі всіх сполук протиставного та зіставного зв'язку є первинний прийменник *з*, що надає відтінку сумісності.*

Відношення соціативності – внутрішньої локалізації, соціативності – способу дії, соціативності – причини характеризуються синкретичним виявленням сумісності.

До прийменникових одиниць соціативності – внутрішньої локалізації зараховуємо власне й еквіпрійменники, що вказують на осіб, предмети тощо, в оточенні яких відбувається спільна дія: *в океані, серед (осередь, середі), у (в) групі, у (в) гурті, у (в) комплексі, у (в) лавах, у (в) морі, у (в) поєднанні, у (в) родині, у світі, у (в) сім'ї, у (в) сукупності, у (в) таборі* тощо. Сумісна дія як одна з головних ознак соціативності виражена не предикатом, а іменником на означення групи осіб або предметів, із яким поєднується прийменник внутрішньої локалізації, тобто сумісність полягає в належності всіх учасників дії до однієї спільноти. Семантика прийменників мікрополя внутрішньої локалізації співвідносна з просторовою семантикою прийменника *серед* [1, с. 155]. Найбільш загально синкретичні соціативно-просторові відношення виражають одиниці *в оточенні, з-поміж (з-межи, з-між, з-проміж, споміж), з-понад, з-посеред, між (меж, меже, межи), поміж (помежи, проміж), серед (осередь, середі), у (в) колі, у (в) середовищі, у (в) товаристві*. Пор.: *Мудрий з-понад мудрих, найбезкорисливіший серед безкорисливих, найпростіший серед відважних [Перикл]...* (Ю. Мушкетик); *Інтерес до Крутянської події завжди існував у середовищі української еміграції* (О. Бойко) – відношення соціативності – внутрішньої локалізації; *З-понад дерев, що за хатою, насувалася грозова хмара* (В. Думанський); *Трищини в місцях зварювання деталей і шлангів усувають зварюванням у середовищі вуглекислого газу* (А. Дудніков, П. Писаренко, О. Біловод та ін.) – просторові відношення.

Синкретичність прийменникових одиниць мікрополя соціативності – способу дії (*з відома, з дозволу, з супроводом, з участю (за участю, за участі, при участі), за допомогою (з допомогою, при допомозі), за згодою, за підказкою (підказками), за підтримки (за підтримкою, при підтримці), за погодженням з, за посередництвом (за посередництва, через посередництво), за протекцією, за сприяння (сприянням)*) і їхній еквіпрійменниковий статус указує на незавершеність переходу до соціативних прийменників, проте всі вони обов'язково вказують на певну участь у дії – фізичну або духовну – суб'єкта, який названий словом, що виступає в постпозиції, напр.: *Підсудний може захищатися самостійно або за посередництвом обраного ним самими захисника...* (О. Головка).

Еквіпрійменники соціативності – причини поєднують відношення сумісності з імперативним відтінком причиновості, пор.: *Такі*

приходять на цю трудну будову не заради сормака, не за довгим карбованцем, а за велінням серця, заради перетворення степу і, напевне, самої людини (Л. Вишневецький); *Григорій на прохання Грицькове похмуро розповідає про інші краї, про інші ліси, про степи широкії, як море* (І. Багрянний) – відношення соціативності – причини; *За браком мила буйну щетину борід, вусів, а хто хотів, то й голів, намочувалося водою, а тоді клієнт зціплював зуби, а голяр обробляв його шматочком скла* (І. Багрянний); *Накази видають на основі і для виконання законів, постанов і розпоряджень уряду, наказів та директивних вказівок вищих органів* (О. Горбул) – відношення причини. Це особливий тип соціативних відношень: прийменникові одиниці (*велінням, з примусу, за велінням (з веління, по велінню), за дорученням (з доручення), за командою (за командами, по команді), за наказом (за наказами, з наказу), за постановою, за розпорядженням (з розпорядження), на вимогу (за вимогою), волею (за волею), за бажанням (з бажання, на бажання), за ініціативою (з ініціативи, за ініціативи), за пропозицією (за пропозиціями, на пропозицію), на запрошення, на прохання та ін.*) указують на суб'єктивну причину дії. Така дія відбувається на основі волі, ініціативи, наказу суб'єкта, названого словом у постпозиції, – саме в цьому виявляється роль другого діяча.

Потрібно розмежувати відношення соціативності – способу дії і соціативності – причини: якщо соціативні прийменники на позначення способу дії вказують на певну участь у дії суб'єкта, то соціативні прийменники причини тільки окреслюють головну, провідну роль такого суб'єкта на початку дії, пор.: *Дослідження здійснювалося за ініціативи Міністерства соціальної політики України та за підтримки Координатора проектів ОБСЄ в Україні у 2012 році («OSCE») (ОБСЄ): офіційний сайт*.

Отже, внутрішньоприйменниковий синкретизм – це суміщення функцій (поліфункційність) в одному мовному знакові. Прийменникові одиниці всіх функційно-семантичних мікрополів на позначення соціативних відношень, що, вочевидь, розвинулися на основі інших відношень, виявляють синкретизм із прийменниковими одиницями на позначення відношень способу дії (переважно), просторових, причинових, порівняльних, відношень відповідності, допустовості, атрибутивності. Вираження соціативності як сумісної дії ґрунтується на структурних елементах вторинних власне й еквіпрійменників (власне-соціативна конструкція з + О. в.; адвербіалізовані іменники, морфологізовані або аналітичні прислівники, що мають семантику спільної дії), а також на поєднанні прийменникових

одиниць із назвами істот або уособленими назвами неістот; назвами осіб, груп осіб, організацій, держав (для мікрополя соціативності – керівництва, заступництва, контролювання); назвами груп осіб або предметів, коли сумісність полягає в належності всіх учасників дії до однієї спільноти (для мікрополя соціативності – внутрішньої локалізації).

Синтаксичний синкретизм прийменниково-відмінкових сполук, що виражають соціативність, потребує подальших досліджень.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Балабан Г. С. Динамічні процеси в прийменниковій системі сучасної української літературної мови : дис. ...канд. філол. наук : 10.02.01. Київ, 2007. 283 с. + 63 с. (дод.).
2. Вихованець І. Р., Городенська К. Г. Теоретична морфологія української мови / за ред. І. Р. Вихованця. Київ : Пульсари, 2004. 398 с.
3. Данилюк І. Г. Синкретизм у системі частин мови : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Донецьк, 2006. 20 с.
4. Зарицька В. Г. Синкретичні типи підрядності в системі складного речення : автореф. дис. ...канд. філол. наук : 10.02.01. Дніпропетровськ, 2005. 19 с.
5. Кочерган М. П. Синкретизм. Українська мова : енциклопедія / НАН України ; Ред. кол.: В. М. Русанівський, О. О. Тараненко (співголови), М. П. Зяблюк та ін. Вид. 2-ге, випр. і доп. Київ : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2004. С. 584–585.
6. Наливайко Ю. Ю. Особливості співвідношення «синкретизм – омонімія» та «синкретизм – полісемія» на рівні членів речення. *Лінгвістичні студії*. Донецьк, 2010. Вип. 20: На честь 55-річчя професора А. П. Загнітка. С. 129–132.
7. Павлюковець М. А. Синкретизм на морфологічному і синтаксическом урвнях англійського язика как проявление языковой экономии: функциональный аспект : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Ростов-на-Дону, 2009. 22 с.
8. Шитик Л. В. До проблеми синкретизму семантико-синтаксичних відношень. *Український синтаксис* : навч.-практ.

комплекс. 2-ге вид., доповн. Донецьк–Слов'янськ : ДонНУ, 2011. Ч. II. Хрестоматія. С. 322–326.

REFERENCES:

1. Balaban, H. S. (2007). *Dynamichni protsesy v pryimennykovii systemi suchasnoi ukrainskoi literaturnoi movy* [Dynamical Processes in the Preposition System of Modern Ukrainian Literary language]. *Candidate's thesis*. Kyiv. [in Ukrainian].
2. Vykhoanets, I. R., Horodenska, K. H. (2004). *Teoretychna morfolohiia ukrainskoi movy* [Theoretical morphology of the Ukrainian language] / za red. I. R. Vykhoantsia. Kyiv: Pulsary. [in Ukrainian].
3. Danyliuk, I. H. (2006). *Synkretyzm u systemi chastyn movy* [The Syncretism in the Part-of-Speech System]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Donetsk. [in Ukrainian].
4. Zarytska, V. H. (2005). *Synkretychni typy pidriadnosti v systemi skladnoho rechennia* [The syncretic types of subordination in the system of complex sentences]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Dnipropetrovsk. [in Ukrainian].
5. Kocherhan, M. P. (2004). *Synkretyzm* [Syncretism] / *Ukrainska mova : entsyklopediia / NAN Ukrainy* ; Red. kol.: V. M. Rusanivskyyi, O. O. Taranenko (spivholovy), M. P. Ziabliuk ta in. Vyd. 2 he, vypr. i dop. Kyiv : Ukrainska entsyklopediia im. M. P. Bazhana. [in Ukrainian].
6. Nalyvaiko, Yu. Yu. (2010). *Osoblyvosti spivvidnoshennia «synkretyzm – omonimiiia» ta «synkretyzm – polisemiia» na rivni chleniv rechennia* [Realization Peculiarities of «Syncretism - Homonymy» and «Syncretism - Polysemy» in the Parts of the Sentence]. *Linhvistychni studii. Donetsk*. Vyp. 20: Na chest 55-richchia profesora A. P. Zahnitka. [in Ukrainian].
7. Pavliukovets, M. A. (2009). *Synkretyzm na morfolohycheskom y syntaksycheskom urovniakh anhlyiskoho yazyika kak proiavlennye yazyikovoï ekonomyy: funktsyonalnyi aspekt* [Syncretism on the morphological and syntactic levels of the English language as a manifestation of language economy: a functional aspect] : *Extended abstract of candidate's thesis*. Rostov-na-Donu. [in Ukrainian].
8. Shytyk L. V. (2011). *Do problemy synkretyzmu semantyko-syntaksychnykh vidnoshen* [To the problem of syncretism of semantic-syntactic relations]. *Ukrainskyi syntaksys : navch.-prakt. kompleks. 2 he vyd., dopovn. Donetsk–Sloviansk : DonNU.Ch. II. Khrestomatiiia*. [in Ukrainian].